2

Voorheen Eetcafé De Vijf Eiken.

‘Een rijke geschiedenis’

De gemeente Gilze en Rijen heet u van harte welkom op het ommetje ‘Vijf Eiken’. Rijen heeft eigenlijk alles wat voor recreanten en toeristen de moeite waard is: sportieve evenementen en activiteiten, culturele uitstapjes, prettige verblijfsaccommodaties, gezellige horeca en nog veel meer. Het startpunt van dit ommetje is Manege De Vijf Eiken; hier is parkeergelegenheid. In deze folder vindt u de kaart en informatie over bezienswaardigheden langs de route.

1 Waar komt de naam Rijen vandaan?

De naam Rijen komt al voor in een akte uit 1404, waarvan het origineel berust in het archief van het klooster Sint Catharinadal in Oosterhout. Vanaf 1570 veranderde de naam ‘Dierien’ via ‘De Reijen’ en ‘Reijen’ in Rijen. In 1895 schreef het gemeentebestuur aan Gedeputeerde Staten dat het niet ‘Gilze en Reijen’ maar ‘Gilze en Rijen’ moet zijn.

2 Vijf eiken

Waar de weg Breda–Tilburg die van Oosterhout–Gilze kruiste, staat al eeuwenlang herberg en boerderij ‘De Vijf Eiken’. Ze was een pleisterplaats langs beide verkeerswegen en het enige contactpunt, dat het heidorpje Rijen met de grote wereld bezat. De herberg heeft in de loop der eeuwen veel stormen getrotseerd. Op 30 juli 1943 vloog op minder dan 100 meter afstand een munitietrein van 28 wagons de lucht in. De schade aan het pand was enorm. Na wederopbouw deed het pand nog lang dienst als café en restaurant. De nabijgelegen manege draagt dezelfde naam.

Aandachtspunten voor de wandelaar

- routepaaltjes markeren de route; het onder-bordje geeft de naam van het ommetje aan
- uitgezonderd de openbare wegen zijn de ommetjes alleen toegankelijk voor wandelaars tussen zonsopkomst en zonsondergang
- waar de ommetjes over particulier terrein lopen kunnen nadere bepalingen gelden bijvoorbeeld honden niet toegestaan), let op de bebording
- laat gewassen, vee en andere dieren met rust, voeder dieren niet en laat geen hekken open staan
- de route voert deels door een oefenterrein van Defensie, verstoort u mogelijke militaire activiteiten niet

Tussen de spoorlijn en de Rijksweg bouwden de Duitsers in 1941 in de bossen elf woningen. In de volksmond heten ze de Siedlung. Ze zijn bedoeld voor het personeel van het vliegveld.

NLGR Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen

Commando DienstenCentra Ministerie van Defensie · Gemeente Gilze en Rijen · Heemkring Molenheide

© 2026 Het ommetje Vijf Eiken is gerealiseerd in samenwerking met de gemeente Gilze en Rijen, Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen (NLGR), Heemkring Molenheide en Ministerie van Defensie. Foto omslag: MaxDijk fotografie. Foto's in kleur: Tienes de jong. Overige foto's: Heemkring Molenheide. Vormgeving: Ouweland Ontwerp.

www.natuurlijkgilzerijen.nl
natuurlijkgilzerijen

NLGR Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen

6 km

Ommetje Vijf Eiken

Ommetje Vijf Eiken

6 km

3 Steenfabriek

In 25 februari 1870 werd voor het eerst melding gemaakt van een steenfabriek. De ruime aanwezigheid van goede leem in de kuilen zo'n 200 á 300 meter westelijk van de Vijf Eiken, bracht de bewoners op het idee om er bruikbare stenen van te maken. Dat begon op nogal onbeduidende schaal. Toch zouden volgens de overlevering de stenen voor de eerste parochiekerk van Rijen of de daaraan voorafgaande kapel (1464), uit deze leemkuilen afkomstig zijn. Het laatste gebouw waarin de stenen werden vervaardigd is nu eigendom van een meubelgroothandel.

4 Het kamp bij Rijen

Het vraagt veel fantasie om je op deze plaats een enorm legerkamp in te denken. Toch verwijzen een eenzaam straatnaambordje met het opschrift Kampstraat en een stuk open heideveld naar dat kamp. Rond 1830 waren hier zo'n 15.000 soldaten gelegerd in een kamp zo groot als een toenmalige stad. Breda had toen bijvoorbeeld ongeveer 12.000 inwoners. Hoe het zover kwam? Na de nederlaag van Napoleon bij Waterloo (1815), werden Nederland en België samengevoegd. Zo ontstond als noordelijke buffer tegen Frankrijk het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, met Willem I als koning. Maar al na vijftien jaar kwamen de Belgen in opstand; zij wilden zich afscheiden. Daar voelde Willem I weinig voor en daarom bracht hij vanaf 1830 50- tot 60.000 militairen in Brabant samen, klaar om België binnen te vallen. De hoofdmacht lag in het kamp bij Rijen. In bijna 1400 tenten werden de 15.000 soldaten hier gehuisvest. Nog altijd wordt het gebied als oefenterrein gebruikt door de landmacht.

5 Broodbaan

Deze naam is ontstaan omdat de boerenzonen uit Molenschot langs deze weg hun brood gingen verdienen in de leerfabrieken van Rijen.

6 Kinderkamp

Op een deel van het zogenaamde Kamp van Rijen, richtte in 1925 de Rotterdamsche Bond van Lichamelijke Opvoeding een kamp in voor kinderen en volwassenen uit Rotterdam. Er woonden in de stad veel kinderen in flats die niet genoeg in de buitenlucht kwamen en waarvoor de artsen frisse lucht voorschreven. In het eerste jaar konden de ene week 500 jongens en de tweede week 550 meisjes ontvangen worden. Allemaal 'bleekneusjes' uit de hoogste klassen van de lagere scholen. Een deel van de oude gebouwen vindt u nog terug op het terrein waar nu Recreatiepark D'n Mastendol is gevestigd.

7 Flora en Fauna

Tijdens de wandeling zult u eikvarens, hulst, kamperfoelie, vogelkers, hulst en allerlei andere planten en struiken aantreffen. Wat bomen betreft, zijn het vooral de beuk, eik, den, berk en vlier. Op de open heide is erg veel bedrijvigheid van bijen en vliegen. De veldleeuwerik is daar ook te zien en te horen.

NLGR

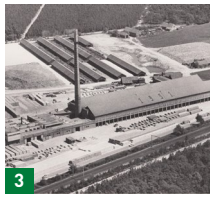
3

4

5

6

7